

Motion till riksdagen 2025/26:964

av Rashid Farivar och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

Säkerställande av samhällsviktig verksamhet och militär infrastruktur vid Säve flygplats

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Säve flygplats fortsatt fungerar som flygplats och att verksamheterna där bibehålls, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Säve flygplats och dess infrastruktur bör utses till riksintresse för totalförsvaret och/eller för flygtrafiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om Fortifikationsverket kan förvärva marken för Säve flygplats för att säkra dess långsiktiga användning för både militär och samhällsviktig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten och andra relevanta myndigheter bör utreda och utveckla Säve flygplats roll som en kritisk del av infrastrukturen för försvar och krisberedskap i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Säve flygplats är en av Sveriges mest trafikerade flygplatser sett till antalet starter och landningar, trots att den inte längre bedriver kommersiell flygtrafik. Flygplatsen fungerar idag som en central hubb för samhällsviktiga verksamheter, inklusive polis-, ambulans- och sjöräddningshelikoptrar samt flygningar för skogsbrandsbevakning och sjöövervakning. Dessutom utgör flygplatsen en viktig bas för pilotutbildning, bland annat den största flygskolan i Sverige för kommersiella piloter.

Trots dess betydande roll har markägaren Castellum AB beslutat att stänga flygplatsen i slutet av 2025 för att istället exploatera marken för logistik- och industriändamål. En ansökan om ändring av flygplatsen till en FATO (Final Approach and Take Off) helikopterflygplats har skickats till Transportstyrelsen i början av 2025 som innebär ett kraftigt minskade kapacitet för samhällsviktiga flygoperationer samt försvarets möjlighet att använda flygplatsen som en strategisk bas, särskilt med tanke på Sveriges nya Nato-medlemskap.

Säve flygplats spelar en avgörande roll för Sveriges försvar, särskilt i Västsverige. Den är utrustad med en 2 000 meter lång landningsbana, som är kritisk för att kunna ta emot Nato-resurser vid kris- eller krigssituationer. Dessutom finns en ytterligare landningsbana på 1 600 meter. Båda banorna är i gott skick och har mycket god bärighet. Att ha två landningsbanor på ett militärt flygfält är mycket värdefullt, då verksamheten kan fortsätta även om motståndaren skulle lyckas skada den ena banan.

Flygplatsen har även bergshangarer som är atombombssäkra och kan användas för skyddad lagring av viktiga förnödenheter och utrustning. Bergshangarerna kan till exempel användas för förhandslagring av materiel för allierade förband, som snabbt kan bistå med försvar av Göteborg och dess viktiga hamn via tillförsel av personal genom flyg.

Utöver detta stödjer flygplatsen samhällsviktiga operationer som sjöövervakning, brandflyg, ambulansflyg och helikopterflyg för polisen. Dessa funktioner är avgörande för säkerheten och tryggheten i Göteborgsregionen och Västsverige.

Säve flygplats är dessutom hem för Sveriges största flygskola, vilket gör den till en central plats för utbildning av framtidens piloter, inklusive de som kommer att bemanna eldrivna flygplan som förväntas bli vanliga inom en snar framtid. Utbildningen av helikopterpiloter är också kritisk för att upprätthålla den samhällsviktiga

helikoptertrafiken. Dock denna möjlighet har kraftigt begränsad med anledning av ändring av flygplatsens öppettider av markägaren Castellum AB.

Om den nya ansökan hos Transportstyrelsen godkänns, redan under första halvåret av 2026 kommer den kortare landningsbanan avvecklas helt och huvudbanan kommer kortas ner från dagens 1085 m till 600 m. Alla flygplanverksamheter kommer upphöra, även för lätta flygplan. På Transportstyrelsens begäran om yttrande har flera aktör besvarat.

Göteborgs stad ger godkännande tecken för omvandling av flygplatsen till en helikopterflygplats. Enligt remissvaren från AOPA Sweden och Frivilliga Flygkåren bör Transportstyrelsen avslå Castellums ansökan. Men mer intressanta remissvaren kommer i sista minut från Länsstyrelsen och Försvarmakten.

Länsstyrelsen vill se bredare analys av konsekvenserna av ändring av flygplatsen av ett totalförsvarsperspektiv samt pekar på vikten av samhällsviktig verksamhet fortsatt kan bedrivas från Säve flygplats. Försvarmakten förordar dock att den befintliga rullbanan bevaras i nuvarande längd i första hand och i andra hand att den bevaras i tillräckligt längd för att medge fortsatt trafik med lätta flygplan. Dessa besked är mycket glädjande och ger hopp om fortsatt flygverksamheter på Säve flygplats.

Stängningen av Säve flygplats skulle få allvarliga konsekvenser för både militär kapacitet och samhällsviktiga funktioner i Västsverige. Den befintliga infrastrukturen och de samhällsviktiga verksamheterna skulle inte kunna omlokaliseras utan betydande störningar, och det finns inga tillgängliga alternativ som kan erbjuda samma kapacitet och närhet till Göteborg.

Militär flygtrafik förekommer idag genom Frivilliga Flygkårens sjöövervakning och hemvärnsflyg. Försvarmakten önskar fördubbla kapaciteten för sjöövervakning på västkusten, något som inte är möjligt utan fortsatt drift av Säve flygplats. En nedläggning skulle istället leda till att sjöövervakning av Skagerrak endast kan genomföras i mycket begränsad omfattning.

Sveriges riksdag och regering måste agera för att Säve flygplats fortsatt ska kunna fungera som en kritisk del av Sveriges infrastruktur, både för totalförsvaret och för de samhällsviktiga flygverksamheterna. Detta innebär att flygplatsen bör utses till riksintresse och att marken bör förvärvas av staten för att säkerställa dess fortsatta drift och utveckling. Vidare bör Försvarmakten få ansvar för att utveckla flygplatsen som en militär bas med kapacitet att ta emot Nato-resurser, samtidigt som flygplatsen fortsatt stödjer samhällsviktiga funktioner som brandflyg och ambulansflyg.

Avslutningsvis vill jag betona att Säve flygplats har en unik och strategisk roll för både civil och militär luftfart i Sverige. Att låta flygplatsen stängas och dess infrastruktur förfalla vore ett allvarligt misstag, som skulle få långvariga konsekvenser för både Västsverige och hela landet. Sveriges riksdag och regering måste därför omedelbart vidta åtgärder för att säkra flygplatsens framtid och säkerställa att dess resurser fortsatt är tillgängliga för de verksamheter som är kritiska för landets säkerhet och beredskap.

Rashid Farivar (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)